

Mötesdatum
2025-06-03

Kommunstyrelsen

<

§90

Förslag till socialtjänstens tillhandahållande av insatser i samband med ikraftträdande av ny socialtjänstlag (KS 25/189)**Beslut**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att

1. socialtjänsten inom Ånge kommun under en omställningsperiod från och med den 1 juli 2025 fram till och med den 31 oktober 2026 får tillhandahålla insatserna i bilagan till tjänsteutlåtandet på det sätt som de ges idag utan individuell behovsprövning.
2. besluta att uppgifter som kan röja den enskildes identitet inte ska dokumenteras vid genomförande av insatserna i bilagan till tjänsteutlåtandet under en omställningsperiod från och med den 1 juli 2025 till och med den 31 oktober 2026.
3. ge kommunförvaltningen i uppdrag att:
  - föreslå vilka insatser i bilagan till tjänsteutlåtandet som ska ges utan individuell behovsprövning från och med den 1 november 2026 samt eventuella villkor som ska gälla för insatserna,
  - utreda och föreslå eventuella undantag från skyldigheten att dokumentera uppgifter som kan röja socialtjänstens tillhandahållande av insatser i samband med ikraftträdande av ny socialtjänstlag den enskildes identitet vid genomförande av insatserna i punkt 3 a.
4. ge kommunförvaltningen i uppdrag att tidigast från och med den 1 juli 2025 genomföra pilotprojekt i socialtjänstens verksamheter i syfte att pröva och utvärdera införande av nya insatser utan individuell behovsprövning innan eventuellt införande samt pröva och utvärdera om vissa insatser som idag ges efter individuell behovsprövning är lämpliga att tillhandahålla utan individuell behovsprövning.
5. kommunförvaltningen till kommunfullmäktige ska återrapportera uppdragen som anges i punkterna 3 och 4 senast den 27 oktober 2026.
6. anta den nya målformuleringen som ska gälla från och med 1 januari 2026;
Kommunens socialtjänst ska bedrivas kunskapsbaserat, vara jämlik och jämställd, förebyggande samt lättillgänglig, i syfte att främja människors trygghet, delaktighet och självständighet genom stöd och insatser av hög kvalitet.
7. Beslutet gäller förutsatt att riksdagen fattar beslut om ny socialtjänstlag i enlighet med förslag i proposition 2024/25:89.

Upplysning

Linda Mattsson (VF) och Lina Lindman (VF) avstår från att delta i beslut gällande beslutspunkt 6, målformulering.

Sammanfattning

I slutbetänkandet Hållbar socialtjänst – en ny socialtjänstlag (SOU 2020:47) föreslås en ny socialtjänstlag. I propositionen En förebyggande socialtjänstlag - för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter (prop. 2024/25:89) föreslås att den nya socialtjänstlagen ska träda i kraft den 1 juli 2025. Enligt nya socialtjänstlagen ska beslut fattas om vilka insatser socialtjänsten får ge utan individuell behovsprövning. En av de stora förändringarna som föreslås innebär att socialnämnden ges möjlighet att erbjuda insatser på två sätt, efter individuell behovsprövning och utan individuell behovsprövning. Insatser som ges utan individuell behovsprövning kan vara öppna för alla eller riktade mot specifika målgrupper eller viss problematik. Dock krävs alltid individuell behovsprövning när det gäller insatser för ekonomiska behov. Vidare föreslås förändringar gällande skyldigheten att dokumentera vid genomförande av insatser. Dokumentationsskyldigheten föreslås att utvidgas och som huvudregel gälla vid genomförande av alla insatser, även för de utan individuell behovsprövning. Två undantag från skyldigheten att dokumentera föreslås. Det första innebär att uppgifter om enskildas personliga förhållanden inte behöver dokumenteras vid rådgivning. Det andra undantaget innebär att socialnämnden kan, när det föreligger särskilda skäl, besluta om att uppgifter som kan röja den enskildes identitet inte ska dokumenteras vid en insats som ges utan individuell behovsprövning.

Omställningsarbetet inför ny socialtjänstlag pågår och väntas fortgå under flera år framåt. Stöd ges till kommunen i omställningsarbetet från Sveriges kommuner och regioner (SKR), Socialstyrelsen och Kommunförbundet Västernorrland (KFVN), detta stöd omfattar bland annat kartläggningar, erfarenhetsutbyte och statsbidrag. Socialstyrelsens vägledning är viktig för att kommunen ska kunna nå lagens intentioner om en förebyggande och lätt tillgänglig socialtjänst som på sikt kan bidra till ett minskat behov av individuella insatser med biståndsbeslut. Kommunen deltar i den nationella uppföljning av socialtjänsten (NUSO), som är en stor nationell studie som ska fånga nuläget och följa omställningen till nya socialtjänstlagen. Med NUSO bidrar kommuner med unika data som är viktig för att utveckla en kunskapsbaserad socialtjänst. NUSO gör det också möjligt att följa upp lagens intention om en mer förebyggande och lättillgänglig socialtjänst, före och efter införandet 1 juli 2025.

Protokollsanteckning

Linda Mattsson (VF) och Lina Lindman (VF) lämnar följande protokollsanteckning
Att anta ett mål som i princip återger vad som redan står i lagen är inte bara överflödigt – det kan skapa missförstånd om hur lagstyrd verksamhet fungerar. Socialtjänsten är redan skyldig att följa socialtjänstlagen, precis som skolan är skyldig att följa skollagen och bygglov ska handläggas enligt plan- och bygglagen. Dessa skyldigheter gäller direkt enligt lag, inte genom politiska mål.

Om vi skulle anta särskilda mål bara för att verksamheter ska följa lagen, skulle vi behöva göra det för varje lagstyrd funktion i kommunen. Det vore absurt och underminerar principen om att lagen gäller oavsett lokala beslut. Det riskerar dessutom att sända signalen att lagen bara gäller om vi politiskt beslutar om det – vilket inte är sant och kan skapa osäkerhet i organisationen.

Särskilt problematiskt blir det när samma mål antas två gånger, med olika giltighetstider – ett som gäller i ett år, och ett som gäller tills vidare. Det skapar otydlighet kring vad som faktiskt gäller, när, och varför. Om innehållet i målen är detsamma – varför behövs två? Och om de gäller olika länge – vilket är det primära? Den typen av dubbelstyrning gör målstyrningen

Mötesdatum

Kommunstyrelsen

2025-06-03

rörig, minskar uppföljningsvärdet och kan försvåra förvaltningens arbete snarare än att stödja det.

Vi menar att politiskt antagna mål ska användas för att peka ut riktning, utveckling och prioriteringar – inte för att återge det som redan är lagstadgat. Därför har vi föreslagit egna mål för kommunen som omfattar trygghet, jämlikhet, tillgänglighet och en långsiktigt hållbar välfärd. Dessa mål är bredare, tydligare och ger en faktisk politisk inriktning – samtidigt som de inkluderar socialtjänstens uppdrag utan att duplicera lagtext.

Sammanfattningsvis menar vi att ett mål som bara upprepar lagen inte stärker socialtjänstens arbete – tvärtom riskerar det att försvaga rättslig tydlighet, förvirra styrningen och bidra till symbolpolitik snarare än verklig utveckling.

Mot bakgrund av detta valde vi att avstå från att delta i beslutspunkt nr 6 i detta ärende.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande insatser ny socialtjänstlag
- Bilaga Insatser utan biståndsbeslut
- §24 SOU Förslag till socialtjänstens tillhandahållande av insatser i samband med ikraftträdande av ny socialtjänstlag

Förvaringsplats för protokollet

Digitalt